

Examensarbete, Högskolan på Åland, Utbildningsprogrammet för Företagsekonomi

RETURLOGISTIK

Textilåtervinning hos Röda Korset

Jennifer Hansson Mild

2018:27

Datum för godkännande: 15.02.2019
Handledare: Thor-Björn Wik

EXAMENSARBETE

Högskolan på Åland

Utbildningsprogram:	Företagsekonomi, Sjöfart och Logistik
Författare:	Jennifer Hansson Mild
Arbetets namn:	Returlogisitk - Textilåtervinning hos Röda Korset
Handledare:	Thor-Björn Wik
Uppdragsgivare:	

Abstrakt:
<p>I mitt examensarbete skriver jag om returlogistik och hur detta appliceras i Röda Korset, Sveriges, arbete med textilier i sina second-hand butiker.</p> <p>Syftet med arbetet som utfördes under min praktik hos Röda Korset var att ta fram ett eller flera scheman för att mäta hur mycket textilier som lämnas in till butikerna varje dag och i vilken form dessa textilier lämnar butiken. Detta resulterade i tre olika typer av scheman som kunde följas. Jag har använt mig av litteraturstudier för min teoretiska del och deltagande observation för min empiriska del.</p> <p>Tack vare Röda Korsets många second-hand butiker är det enkelt för människor att donera textilier som sedan kan säljas vidare i butiken eller vid behov skickas till återvinning. Second hand-butikerna följer en process i fyra steg för insamling, sortering, behandling samt återförsäljning.</p>

Nyckelord (sökord):
Reverse logistics, återvinning, transport, second-hand

Högskolans serienummer:	ISSN:	Språk:	Sidantal:
2018:27	1458-1531	Svenska	29

Inlämningsdatum:	Presentationsdatum:	Datum för godkännande:
10.02.2019	30.11.2018	15.02.2019

DEGREE THESIS

Åland University of Applied Sciences

Study program:	Business Administration, Maritime Logistics
Author:	Jennifer Hansson Mild
Title:	Reverse logistics - Textile recycling at the Red Cross
Academic Supervisor:	Thor-Björn Wik
Technical Supervisor:	

Abstract:
<p>In my thesis I write about reverse logistics and how that is used in the Swedish Red Cross's work with textile in their second-hand shops.</p> <p>The Purpose of the work I did during my apprentice time with the Red Cross was to produce one or more tables that could be followed to measure how many textiles per day that were donated to them and in what way said textiles left the shop. This resulted in three different tables. I have done studies in literature for my theoretic part and participant observation for my empirical study.</p> <p>Thanks to the Red Cross's many second-hand stores it is easier for people to donate their textiles that can then be resold in the store or sent to recycling. The second-hand stores follows a process in four stages for collecting, sorting, processing and remanufacturing.</p>

Key words:
Reverse logistics, återvinning, transport, second-hand

Serial number:	ISSN:	Language:	Number of pages:
2018:27	1458-1531	Swedish	29

Handed in:	Date of presentation:	Approved on:
10.02.2019	30.11.2018	15.02.2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	4
1.2 Bakgrund	4
1.2.1 Flöde av textilier i second-hand butiker	4
1.3 Projektet	5
1.4 Syfte	5
1.5 Frågeställning	5
1.6 Avgränsningar	6
2. Teori - Returlogistik	7
2.1 Returlogistik	7
2.1.1 Returlogistik som välgörenhet	8
2.1.2 Transport	9
2.1.3 Återvinning	10
2.1.4 Process och effektivitet för återvinning	10
2.1.5 Kritik mot återvinning av textilier	12
2.1.6 Kunderna	12
2.1.7 Myndigheter	13
3. METOD	15
3.1 Litteratursökning	15
3.2 Val av undersökningsmetod: empiri	15
3.2.1 Tillvägagångssätt	15
3.2.2 Utveckling av scheman för mätning	16
3.2.3 Deltagande observation	17
3.2.4 Grounded theory	18
4. EMPIRI	19
4.1 Mätprojektet	19
4.2 Scheman	20
4.3 Sammanställningar	22
4.5 Analys	23
5. DISKUSSION	24
5.1 Studiens reliabilitet och validitet	25
5.2 Framtida examensarbeten	25
6. SLUTSATS	27
Käll- och litteraturförteckning	29

1. INLEDNING

Inledningskapitlet syftar till att ge läsaren en bild av hur mitt val av examensarbete kom att ske, problemformuleringen, syftet samt avgränsningen för arbetet.

1.2 Bakgrund

Under våren 2017 läste jag en kurs i projektledning där min projektgrupp skapade en informationskväll med Röda Korset och Rädda Barnen på Åland. Dit var allmänheten inbjuden att delta och lyssna. Tack vare det arbetet fick jag upp ögonen för Röda Korsets arbete lokalt och internationellt och kände att en möjlighet kunde finnas för mig att kontakta Röda Korset i Stockholm vilket gjordes. På så vis kom jag i kontakt med deras logistikavdelning. Ansvarig där var väldigt välkomnande och gav mig så chansen att komma som praktikant under sommaren hos dem. De skulle starta upp ett projekt för att räkna fram hur många textilier som flödar genom deras second hand-butiker och jag fick chansen att delta i detta arbete. Mitt examensarbete visade sig vid färdigställande ha behandlat ett aktuellt ämne då årets julklapp i Sverige för 2018 blev "Det återvunna plagget".

1.2.1 Flöde av textilier i second-hand butiker

Det här projektet gick ut på att komma fram till en metod för att mäta flödet av textilier i deras second-hand butiker. De ville veta hur mycket textilier som lämnas in i butiken och i vilken form de lämnar. Det här ledde mig in på en väg att lära mer om miljö och hur textilier tas om hand när dess livstid är slut hos oss konsumenter; hur textilier återvinns. Röda Korset och H&M använder sig utav samma leverantör för återvinning av textilier, den leverantören finns i Tyskland då det inte finns någon i Sverige. För att förstå bakgrunden till Röda Korsets projekt som jag var en del av fick jag läsa in mig på textilåtervinning och vad som händer med textilierna hos återvinnaren. T.ex lagas och tvättas textilier som ändå är i så pass gott skick att detta är möjligt och skickas vidare till "tredje världen" där de bidrar till försörjning för de som kan sälja det i butiker och de erbjuder ett billigt alternativ för människor som behöver kläder men inte har råd att köpa nya. Vidare finns kläder som inte går att laga och sälja vidare utan de mals istället ner och blir till ny tråd i vissa fall för att sy nya kläder eller blir till trasor som bl.a fartygen använder för att torka upp olje- eller färgspill på däck och i

maskin. Till och med dammet som blir över efter att kläderna på sätt eller annat processats används och blir till isolering i bl.a bilar. Så bara för att ett klädesplagg inte längre duger till att bära så kan det fortfarande få leva vidare i annan form.

1.3 Projektet

Projektet som skapades gick ut på att ta fram en metod för att räkna ut hur mycket textilier som lämnades in i butikerna varje vecka och i vilken form de lämnade. Det bestämdes att fem butiker skulle väljas ut dit jag kunde åka och väga in de textilier varje dag som donerades samt väga de textilier som skickades till återvinning eller slängdes. På så vis kunde man med mellanskillnaden räkna ut hur mycket som såldes. Ett schema för hur detta skulle gå till jobbades fram och reviderades allt eftersom olika behov uppstod då inte alla butiker har samma förutsättningar. Vissa mindre butiker hade lätt för sig att vara noga på detaljnivå medan andra behövde vara mer generella. Det slutgiltiga resultatet blev det samma men informationen som samlades in blev olika.

1.4 Syfte

Syftet med det här arbetet var att ta fram ett eller flera scheman för att kunna räkna ut hur mycket textilier som flödar genom Röda Korsets second hand-butiker samt få en djupare förståelse för returlogistik och hur detta används i praktiken i Röda Korsets verksamhet.

1.5 Frågeställning

Frågeställningen för empirin är väldigt klar och rak, där man ville få reda på hur mycket textilier i kilo som lämnas in till butiken och i vilken form de lämnar butiken. Utifrån detta hade jag relativt fria händer att tillsammans med min handledare och kollega utforma en metod och "schema" för hur mätningen bör gå till.

Frågeställningen för teoridelen blev desto svårare eftersom jag i detta arbete gjort tvärt om från hur man normalt sett går till väga. Istället för att läsa in mig på teori först och sedan genomför empirin gjorde jag tvärtom, empirin genomfördes först och sedan teorin. Min

frågeställning för teoridelen blev därför väldigt påverkad av mitt resultat och arbete med empiridelen. Jag har utgått från frågeställningen “Vad är returlogistik?”.

1.6 Avgränsningar

Eftersom min tid hos Röda Korset var tidsbegränsad till sommaren 2017 skulle det ha varit omöjligt för mig att besöka alla deras second hand-butiker för att genomföra mätningen. Vi valde därför att begränsa antalet till 5 stycken så att jag hade möjlighet att spendera en vecka i varje butik samt ha tid efteråt att sammanställa mätningarna. Dessa fem butiker valdes ut med följande kriterier: De ska ligga inom möjligt pendelavstånd med lokaltrafik och de ska frivilligt vilja delta.

Min frågeställning för teoridelen är väldigt bred och jag har därför valt att beskriva reverse-logistics väldigt generellt för att ge läsaren en översiktlig förståelse i vad det innebär och varför Röda Korset är en del av det. Det sker ingen djupdykning i detaljer utan olika aspekter tas upp och beskrivs enbart i stora drag. Reverse logistics innebär även returer för felköp i butiker, men detta kommer inte tas upp här.

Eftersom de siffror som samlades in i detta arbete under empiridelen är känsliga för Röda Korset kommer de inte att redovisas utan istället visas enbart de scheman som arbetats fram.

2. Teori - Returlogistik

I min teoridel presenteras vad jag kommit fram till i mina teoristudier i ämnet. Det var min empiri som ledde mig in på teorier om reverse logistics. Trots att jag i praktiken gjorde empiridelen först och teoridelen sedan, kommer jag att presentera det i omvänd ordning, då det är mer logiskt. Mitt praktiska tillvägagångssätt var en produkt av omständigheter snarare än planerat.

Som teori för mitt examensarbete fokuserar jag på uttrycket returlogistik och vad detta innebär allmänt. I min empiri kopplas det till Röda Korsets arbete med textilåtervinning.

2.1 Returlogistik

En definition på returlogistik kan vara följande, Sandberg, Pal & Hemilä (2018):

“The process of planning, implementing, and controlling the efficient, cost effective flow of raw materials, in-process inventory, finished goods, and related information from the point of consumption to the point of origin for the purpose of recapturing or creating value or proper disposal.”

Returlogistik är ett väldigt brett uttryck och används inom området för återvinning där även transporterna ingår, enligt Björnland & Persson (2003) kan det även kallas för “Grön logistik”. Enligt Partridge (2011) kräver det att man ser bortom korttidslösningar och börjar tänka långsiktigt. Returlogistik löser även problemen med hur man tar hand om restprodukter från produktion och hur produkterna i sig tas om hand efter att de “levt klart”. Det handlar om att återanvända och återskapa för att öka livstiden hos produkterna och dess komponenter. Återvinningsföretaget SOEX beskriver på sin hemsida några uttryck som används för att beskriva tankesättet; “zero waste” innebär att man fokuserar på att endast tillverka produkter som kan återvinnas om och om igen vilket i sin tur kallas för “closed loop” som innebär att materialet från en produkt används som grunden i tillverkningen av nästa i samma slag. “Open loop” innebär att materialet från en produkt används som grunden för tillverkning av

en annan helt annorlunda produkt, t.ex. Pet-flaskor som grunden för tillverkningen av syntetmaterial. Returlogistik kräver att företagare och tillverkare ställer frågor som “kan det här återanvändas?” eller “Kan delar av det här återanvändas?”. Dessa frågor måste ställas redan vid design-stadiet av en produkt för att minska restprodukter som inte kan tas om hand på ett miljövänligt sätt. Detta beskriver SOEX som “cradle to cradle”, ta ansvar för produkten och dess material från början till att det kan användas som början till en ny produkt.

Företagen som använder sig utav returlogistik har idag lite högre kostnader för transportlösningarna men de räknar även med att kunderna är beredd att betala lite mer för deras tjänster eftersom de är det mer miljövänliga valet. Med höga kostnader för transporten menas inte att själva transporten kostar mer bara för att den används inom returlogistik utan för att de produkter som fraktas är tillverkade av återvunnet material eller är på väg för att återvinnas har ett lägre värde på marknaden. SOEX kallar det för “downcycling” när en produkt tillverkas av återvunnet material och så förlorar i värde på marknaden. Men det finns även produkter som kan säljas till samma pris som om de inte varit tillverkade av återvunnet material, detta kallas då “upcycling”. Priset för transporten blir högre när det kostnadsförs på produkten; när den ska säljas är produktens “egenvärde” lägre och i jämförelse blir då transportkostnaderna högre.

2.1.1 Returlogistik som välgörenhet

Det finns de butiker som donerar helt nya kläder till välgörenhetsorganisationer som sysslar med second-hand verksamhet. Detta kan butikerna göra för att kläderna är ute ur säsong och istället för att slänga dem så doneras de. I kundernas ögon tar butiken då sitt ansvar både socialt och miljömässigt. De förväntar sig i och med detta få sina kunder att vara lojala till dem under en längre tid och på så sätt får de ekonomisk vinning i sitt agerande. Detta är även en väldigt viktig aspekt för butikerna i ett konkurrens sammanhang där kunderna väljer den butik som är “bäst på allt”. I dagens läge är det väldigt viktigt för företagen att ha ett bra miljötänk, detta styr kundernas köp.

För välgörenhetsorganisationerna innebär detta att de får in kläder och textilier som kan säljas till ett högre pris och de kräver mindre jobb med sorteringen eftersom de är helt nya och kan hängas ut i butiken direkt. Sandberg, Pal & Hemilä (2018).

Välgörenhetsorganisationernas huvudsyfte med second hand-verksamhet är att göra en ekonomisk vinning. De vill få in så mycket pengar som möjligt till sin verksamhet där dessa sedan går till att finansiera olika välgörande aktiviteter för människor. Second-hand-verksamheten är ett sätt för dessa organisationer att “tjäna egna pengar” och inte enbart förlita sig på medmänniskors donationer. Sandberg, Pal & Hemilä (2018).

2.1.2 Transport

Returlogistik eller Grön logistik, har stort fokus på miljötänk: återvinning, återanvändning och minskning av restprodukter. Företag som använder sig utav returlogistik är “garanterade” att de använder sig utav ett miljövänligt alternativ. Förutom återvinning etc. så måste man tänka på frakten i sig; hur transporteras godset? (Partridge 2011). Om man använder sig utav ett icke miljövänligt transportsätt så faller hela den gröna logistiken, transportmedlen gör så pass stort avtryck på miljön att man måste ta hänsyn till detta. När man tittar på möjliga transportsätt så är kostnaden en viktig faktor. Om det är väldigt dyrt med en miljövänlig transport kommer den inte att användas, för fraktkostnaden får inte överstiga vinsten av återvinningen/återanvändningen (Partridge 2011).

Bloomberg, Lemay & Hanna (2002) hävdar att många företag själva inte kan tillgodose sitt behov av logistik utan hyr in denna tjänst från en tredje part. Dessa tredje parts-leverantörer kan ofta se till sina kunders behov och skraddarsy en lösning som passar just dem för att hålla kostnader nere men ändå behålla effektiviteten. Det är stor risk att kostnaderna för transporten av andrahands-materialet blir högre än värdet i sig. Om detta blir fallet finns ingen vinst i återvinning eller återanvändning och då kommer den gröna logistiken att kollapsa. Men det finns lösningar, en av dessa som föreslås i litteraturen är järnväg istället för vägnät. Tåg kan hantera större mängder än vägtransporter och det blir även billigare. Men ett viktigt element för att få ner kostnaderna för återvinning är placeringen för faciliteten. Om den finns på nära håll och är lättillgänglig så blir det billigare än om den ligger långt borta.

2.1.3 Återvinning

På 1980-talet blev återvinning av avfall viktigt för industrier, näringsliv och offentlig förvaltning. Då låg fokus på att återanvända så mycket material som möjligt, men idag är fokus inte bara på återvinningen utan även på att reducera resursförbrukningen av råvaror och energi, detta enligt Björnland & Persson (2003). För reducering av förbrukning kommer företagets inköpare in i bilden. Björnland & Persson (2003) kallar det för "inköpslogistik". Inköparna måste ta sitt ansvar i processen så att företaget kan minska sin förbrukning av olika resurser bla. energi.

Återvinningsföretagen som tar emot restprodukterna måste kunna hantera de olika materialen på ett smidigt sätt, för att underlätta detta sorterar de personer som lämnar in återvinningen så långt som möjligt i olika behållare t.ex. kartong, metall, plast, spill olja, textil etc (Björnland & Persson 2003). Återvinningsstationer placeras ut i samhällen för att minska sopbergen och ta ansvar för miljön (Bloomberg, Lemay och Hanna 2002). Bloomberg, Lemay och Hanna (2002) menar att man måste komma på ett sätt att uppmuntra återvinning utan att lägga kostnaden på den återvunna produkten. Om man skulle köpa återvinning från konsumenterna kan det bli väldigt dyrt. Konsumenterna måste istället själv vilja "donera" sina restprodukter för återvinning och återinförande på marknaden.

2.1.4 Process och effektivitet för återvinning

"Det svåra är inte att designa ett system för reverse logistics, utan att införa det!" (Bloomberg, Lemay och Hanna 2002).

Bloomberg, Lemay och Hanna (2002) beskriver returlogistik som logistiska aktiviteter och god ledningsförmåga för att minska, förvalta samt göra sig av med restprodukter. Med restprodukter menas det som blir kvar av produkten efter att den levt ut sitt liv hos konsumenten. Vidare beskrivs att returlogistik innebär att man flyttar produkter omvänt i kedjan, alltså från konsumenten och tillbaka; konsumenten lämnar restprodukten på återvinningscentralen. Därifrån kan det senare återanvändas till att bli nya produkter och ta

sig ut på marknaden igen. De skriver att returlogistik är en process i fyra steg, nedan presenterat i punktform med exempel från en artikel om textilåtervinning (Sandberg, Pal & Hemilä, 2018).

- Steg 1: “Collectors”; Produkterna hämtas från en återvinningscentral och levereras till den som ansvarar för återvinningsprocessen.
 - Under året 2015 i Sverige samlades det in 16000 ton textilier och kläder genom välgörenhetsorganisationer och detaljhandeln. Sandberg, Pal & Hemilä (2018).
- Steg 2: “Sorters”; Produkterna sorteras beroende på material. Om detta redan är gjort av de som lämnat in avfallet på återvinningsstationen kan detta steg hoppas över.
 - Efter insamlingen sorteras allt in i olika kategorier som baseras på skicket; är det smutsigt, nött eller är det fint? Sandberg, Pal & Hemilä (2018).
- Steg 3: “Processors”; Den ansvarige för återvinningsprocessen processar materialet .
 - Beroende sedan på nämnt skick kan textilien genomgå olika behandlingar t.ex tvättning, strykning eller lagas. Sandberg, Pal & Hemilä (2018).
- Steg 4: “Remanufacturers”; Det processade materialet blir till nya produkter och återförs till marknaden
 - Vissa saker går inte alls att sälja i befintligt skick utan om-designas till något annat Sandberg, Pal & Hemilä (2018)
 - Exempel på om-design finns hos Röda Korsets verksamhet, de kan t.ex göra om ett par jeans till en väska.

Om man inte är noga i sorterings-och om-designfasen kan returlogistik bli ineffektivt och mer kostsamt än lönsamt... Dock bidrar insamlandet och försäljning av second-hand till andra värdehöjare t.ex socialt och miljömässigt. (Sandberg, Pal & Hemilä, 2018).

Björnland & Persson (2003) beskriver returlogistik som återvinning och återanvändning. De menar att det finns tre förutsättningar för effektiv hantering:

- Produkterna måste vara designade för återvinning
- Infrastrukturen för insamlandet av återvinning måste fungera
- Det måste finnas marknader för de insamlade produkterna t.ex second-hand.

Om någon av dessa parametrar saknas, kommer återvinningen av produkter inte att fungera. Det är som en brand-triangel, tar man bort syre, värme eller brännbart material kommer elden att slockna. Likadant är det i detta fall, t.ex om inte produkterna är designade för återvinning spelar det ingen roll om det finns god infrastruktur för insamling eller en blomstrande second-hand marknad. För produkterna kommer aldrig att ta sig dit.

Drygt 20% av insamlat material säljs på marknader i Västeuropa, 50-60% säljs i Östeuropa, Afrika och mellanöstern. Resterande material blir incinererade, alternativt återvunna vid en återvinningscentral beroende på dess skick. (Sandberg, Pal & Hemilä, 2018).

2.1.5 Kritik mot återvinning av textilier

Sedan millennieskiftet i Sverige har textilanvändningen ökat med 30%. Där är kläder i majoritet och detta resulterar i att vara den fjärde största posten i koldioxidutsläpp i landet. I genomsnitt köper varje person ca 13 kg/år. Av detta hamnar sedan 8 kg i hushållssoporna (Kärnstrand 2017). Skälet till att många människor slänger sina kläder kan variera men även om man skickar dem till återvinning är det inte alla plagg som faktiskt går att återvinna. Det beror på att många textilier innehåller så kallat "blandmaterial". Kärnstrand menar i sin artikel att mindre än 1% av textilierna verkligen kan återvinnas till att bli nya textilier. De kläder som finns att köpa i bomull som är tillverkat av återvunnet material kommer oftast från gamla lakan och kläder tillverkade i syntet kommer ofta från återvunna pet-flaskor (eftersom syntet är en textil tillverkad av plast). Men kritiken som riktas mot "återvunna plagg" är den att om ett plagg en gång blivit tillverkat av återvunnet material går det inte att återvinna igen. Produktionen av textilier är den stora miljöboven snarare än textilierna i sig själva. Produktionen är den samma oavsett om tillverkningen använder helt nya material eller återvunna material. Slutsatsen i artikeln är att köpa second-hand hellre än nytt (även om det är återvunnet) samt minska den totala konsumtionen.

2.1.6 Kunderna

Patricia Oom do Valle (2009) påpekar vikterna av kundernas engagemang i processen med returlogistik. Hon säger att kedjan börjar med kunden och slutar på marknaden. Kunden är den första länken för att kunna återvinna produkten, utan kundens deltagande i förloppet

skulle returlogistik inte kunna fungera. För att få ett effektiviserat system av returlogistik behöver företagen fokusera mer på kunderna; de behöver informera om nödvändigheten att återvinna. Men samhället måste göra återvinningen möjlig när kunderna är övertygade. Samhället måste se till så att det finns återvinningsstationer tillgängliga utan att kunderna behöver åka långt eller lägga ner mycket tid på själva återvinningsprocessen. Bloomberg, Lemay och Hanna (2002) menar att man måste komma på ett sätt att uppmuntra återvinning utan att lägga kostnaden på den återvunna produkten. Om man skulle köpa återvinning från konsumenterna kan det bli väldigt dyrt. Konsumenterna måste istället själv vilja "donera" sina restprodukter för återvinning och återinförande på marknaden. Björnland & Persson (2003) nämner att konceptet "Supply Chain Management" inte bara kan användas för att så snabbt och smidigt som möjligt få produkterna ut till kunderna utan detta borde lika effektivt kunna användas för att få tillbaka produkterna i kedjan. Användning av *just-in-time* är ett bra sätt att minska avfall hävdar de vidare. Eftersom *just-in-time* går ut på att inte ha stora lager och producera hela tiden, så väntar man och producerar på beställning. Då minskar man på energiförbrukning, transporter och lagerkostnader.

För att kunderna ska vara intresserade av att köpa produkter av återvunnet material måste värdet på dessa understiga det upplevda värdet av produkten i sig, annars blir det inget köp. Men kunderna ser inte alltid enbart till det ekonomiska värdet på produkter. När en kund står inför ett val kan den likväl fundera över produkternas miljöaspekt och deras sociala avtryck. Om kunden vet att det blivit producerats på ett ansvarsfullt sätt och det finns möjlighet att efter kundens egna användande av produkten låta den gå vidare i sin livscykel och bli till något nytt eller bli såld igen second-hand, då ökar produktens värde. (Sandberg, Pal & Hemilä, 2018).

2.1.7 Myndigheter

Enligt Björnland & Persson (2003) kan och bör myndigheterna hjälpa näringslivet med returlogistik; att göra miljöhänsyn lönsam. Deras förslag är att myndigheterna använder sig utav de styrmedel som de har till sitt förfogande. Vidare påpekar de att myndigheterna har tre stycket huvudprinciper som de ska följa. Dessa är:

- *Förrorenaren ska betala.* Den som är ansvarig för föroreningarna ska även vara den som betalar för att detta "städas upp" och tas om hand. I detta fall har myndigheterna

styrts upp det för sjöfarten, där står i sjölagen att förorenaren är den som betalar för att ta hand om föroreningarna, t.ex vid oljespill och oljeutsläpp.

- *“Vagga till grav”*. Producenterna ska ta med i beräkningen hur produkterna ska tas hand om på ett så miljövänligt sätt som möjligt från det att de produceras till det att de ska återvinnas, produktens livscykel.
- *Avfallsförebyggande*. Företagen ska reducera sin förbrukning av material och ändra syn vid produktions- och inköpsvanor och tänka mer miljövänligt.

Vad gäller Avfallsförebyggande fortsätter Björnland & Persson (2003) med att det inte bara är företagen som ska tänka “avfallsförebyggande”. Även konsumenter måste ha det tankesättet, även i det aspekten spelar myndigheter en stor roll. Som det ser ut idag så läggs oproportionerligt stort fokus på avfallshantering jämfört med källreducering. Det är viktigt att man återvinner det man har brukat, men det är desto viktigare att minska sin konsumtion. Ju mindre som konsumeras desto mindre behöver återvinnas. Därför behöver företagen och myndigheterna ha en helhetspolitik. De behöver utveckla marknader för återvunnet och återanvändbart men de behöver även tänka på att jobba för en minskad totalförbrukning och öka produkternas livstid. I det här avseendet bör man ta lärdom av bilindustrin. Där är de väldigt duktiga på att återanvända delar genom bilskrotar, tack vare att bildelarna är standardiserade och på så vis kan passa till flera bilar av samma märke. Tack vare detta kan en bil som inte längre går att köra plockas isär och delarna kan säljas vidare för att laga andra bilar. Men även andrahandsmarknaden är stark! Det är fler som kör en begagnad bil än en ny.

3. METOD

I den här delen beskriver jag de metoder som jag har använt i teoridelen och empiridelen för att nå fram till det resultat som redovisas. Metoderna som presenteras är de som jag i efterhand kan konstatera att jag har använt mig av och vilket stöd jag har för det i litteraturen. Tillvägagångssättet för hur butikerna blivit valda och varför samt hur studien utförs presenteras, utöver det diskuteras även valda metoder; hur de kommit att ha inflytande i presenterat arbete. Slutligen resoneras tillika studiens validitet och reliabilitet.

3.1 Litteratursökning

Till teoridelen är undersökningsmetoden litteraturstudier via böcker och sökningar över internet. Tack vare vägledning från handledare gavs förslag på olika böcker som kunde användas vilka i sin tur ledde vidare i studierna. De böcker som studerats och varifrån information inhämtats är skrivna av professorer och publicerade av kända förlag vilket ger dess innehåll större kredibilitet. De sökord som använts i sökmotorn Google för att hitta information över nätet är “reverse logistics”, “grön logistik”, “textile recycling” samt “textilåtervinning”.

3.2 Val av undersökningsmetod: empiri

Empiridelen bestod av att under sommaren 2017, vid min praktik på Röda Korsets logistikavdelning i Stockholm, ta fram olika scheman som kunde användas för att mäta flödet av textilier i deras second hand-butiker. Dessa flöden skulle mätas kvantitativt i första hand, men med en viss kvalitativ vinkel, eftersom textiliernas skick avgjorde vilken kategori de tillhörde; kunde det säljas eller återvinnas eller var det en total förlust genom att man slängde det?

3.2.1 Tillvägagångssätt

Eftersom Röda Korset har många butiker runt om i Sverige och jag omöjligt kunde besöka alla för att utföra denna mätning var vi tvungna att välja ut en handfull butiker inom ett rimligt avstånd från Stockholms innerstad dit det var möjligt att ta sig över dagen kommunalt.

I rapporten “Att tillägna sig Grounded Theory” skriver Gunilla Guvå och Ingrid Hylander beskrivs bl.a teoretiskt urval, vilket vi använde oss av i vårt urval av butikerna som skulle ingå i detta projekt. Vi började med att göra ett öppet teoretiskt urval där vi såg över vilka alla butikerna var som fanns i Stockholmsområdet. Vi gick sedan vidare med ett strategiskt teoretiskt urval där vi bestämde vilka av dessa butiker vi var intresserade av att genomföra projektet i. Slutligen gjordes ett selektivt urval där vi ringde runt till de strategiskt utvalda butikerna och frågade vilka som ville vara med eller inte. Detta eftersom det var viktigt att de ansvariga för butiken var villiga att ta emot mig och på så sätt vara en del av denna undersökning. Fem olika butiker valdes, mätningen utfördes under en vecka i varje butik där jag närvarade under hela undersökningen. Två butiker valde att själva utföra det hela med enbart handledning från mig i uppstarten. Genom arbetet i butikerna och att vara en del av det dagliga arbetet gav det mig en förståelse för hur de jobbade och vad som skulle fungera och inte. Innan jag gav mig ut till den första butiken hade jag ett förslag på hur mätningen skulle ske; ett schema som jag kommit fram till efter vad som villes få svar på. Detta kom sedan att utvecklas under tidens gång eftersom jag lärde mig hur det fungerar i butikerna och vad som var görbart och inte. Nedan presenteras förklaringen till utvecklingen av dessa scheman samt vilken typ av metod för detta som använts.

3.2.2 Utveckling av scheman för mätning

Under min introduktion till projektet fick jag förklarat för mig vad som var det huvudsakliga intresset; *hur mycket textilier lämnas in till butikerna och i vilken form lämnar det butikerna?* Utifrån den problemformuleringen skissade jag upp ett schema i vilket kunde antecknas för varje dag hur många kilo textilier lämnades in och om dessa anlände i en liten påse, mellanstor eller större säck samt om gåvan kom från en privatperson eller från ett företag. Eftersom Röda Korset vill vara med och jobba för miljön utöver sitt arbete för en bättre levnad för människor väljer de att sälja det som inte kan säljas i butik till en återvinningscentral för textilier. Därför fanns det tre alternativ som inlämnade textilier kunde ta ut ur butiken: sålt till kund, skickat till återvinning eller slängt. Av det som skulle återvinnas fanns två kategorier, “direkt” och “från butik”, vilket gav möjlighet att få reda på om det som lämnats in inte gick att sälja alls och direkt måste skickas vidare eller om det varit i fint skick men inte funnits intresse för hos kunderna i butiken och därför skickats vidare till återvinning. Det fanns även en sista kategori som var “släng” alltså sådant som var

i så dåligt skick att det inte ens gick att återvinna t.ex utsatt för mögel eller målarfärg. Allt eftersom projektet fortskred i olika butiker utvecklades schemat till tre olika varianter som jag valde att namnge efter den butik som haft störst inflytande i dess utformning (dessa scheman presenteras i empirin). Varje butik var unik med sina egna rutiner för omhändertagande av textilier och vilka kunder som var huvudfokus. Beroende på varje butiks situation utvecklades schemat. Vissa butiker hade ett väldigt lugnt tempo där inte så stora mängder textilier kom in per dag, där hade man större möjlighet att sortera i olika kategorier och mäta påsarnas storlek för varje dag. Andra butiker hade ett väldigt högt tempo, där var det inte alls möjligt att på samma sätt mäta allt, utan där fanns det behov av att lägga ihop till en total för dagen eller för veckan utan att ha antecknat storleken på gåvan.

3.2.3 Deltagande observation

För att kunna utföra mätningarna i butikerna och vidareutveckla “mättnings-metoden” deltog jag i det dagliga arbetet i tre av fem butiker för att på bästa sätt få en klar bild av hur man arbetade och vad som var möjligt att kräva av volontärerna för att nå fram till den önskade informationen. På så vis kunde jag hjälpa till med att schemat blev följt på korrekt sätt, att inga missförstånd uppstod samt assistera med mätningen i sig självt. I boken *Kvalitativa studier i teori och praktik* skriven av Per-Gunnar Svensson och Bengt Starrin (red.) benämns detta tillvägagångssätt som *deltagande observation*. I boken beskrivs det som en metod att studera verkligheten inifrån. I det här fallet innebar det att jag, som nämnt tidigare, deltog i det dagliga arbetet i de butiker där detta önskades och på så vis fick en helhetsbild av arbetet och hur min studie behövde utvecklas för att det skulle vara så lätt som möjligt att använda schemat för mätningen. I en uppsats skriven av professor Barbara B Kawulich i maj 2005 berättar hon att deltagande observation som metod har använts sedan andra hälften av 1800-talet. Då användes den främst av forskare inom antropologi och sociologi. Vidare skriver hon att den här typen av metod kan användas för att se hur mycket tid som spenderas på olika aktiviteter. Det var en av de aspekter jag behövde få reda på om än ovetande just då att det var en viktig faktor. Tack vare att jag själv kunde se hur arbetet gick till och vad som lades tid på kunde de olika schemana utvecklas. Fortsättningsvis beskriver hon hur deltagande observation kan vara en bra metod att ha använt för att få en högre validitet till sin studie, eftersom det har gett en djupare förståelse för det som studerats. Barbara B Kawulich

skriver också att användaren av deltagande observation måste ta hänsyn i det avkodade resultatet att dennes kön, etnicitet, sexualitet, klass och teoretiska angreppssätt kan influera på vilket resultat som fås. Eftersom min deltagande observation gick ut på att komma fram till ett fungerande schema för en kvantitativ undersökning anser jag att ovan nämnda "hinder" inte har spelat någon roll.

3.2.4 Grounded theory

Utöver deltagande observation använde jag metoden *Grounded theory* som beskrivs i boken *Foskningsprocessen* skriven av Henny Olsson och Stefan Sörensen. Denna metod är ett resultat av hur jag har gått tillväga; det faktum att jag började det här arbetet med projektet för Röda Korset och utifrån det har letat stöd i teorier om *reverse logistics*.

Denna metod sådan att den appliceras när resultatet ska vara kvalitativt. Då min studie är både kvantitativ och kvalitativ anser jag att grounded theory har varit en del av min metod för det resultat jag presenterat. *Grounded theory* som metod är induktiv vilket innebär att man kommer fram till sitt resultat eller sin kunskap inom det undersökta området genom att sammanfatta de observationer som gjorts. Utpekande för den här metoden är att man börjar "i fält" och tar sedan sitt resultat med sig och börjar sina teoristudier i efterhand och letar stöd för sin empiriska del.

Som nämnts ovan skall enligt grounded theory-teorin grundas i empirin. Dock leder det till ett diskuterat problem; om mitt val av litteratur är helt objektivt eller inte? Såklart *inte*. Jag letar efter litteratur som stödjer det som min empiri-del handlat om. Det gör mig till en subjektiv skribent i teoridelen, på både gott och ont vill jag argumentera. Å ena sidan kommer min subjektivitet göra så att jag håller mig till ämnet, å andra sidan kan det innebära att jag bortser från viss information som jag anser irrelevant då den inte direkt handlar om det jag letar efter trots att den ur en vidare synvinkel kunde vara intressant. Detta diskuteras mer i källkritiken.

4. EMPIRI

Min empiri är det jobb jag gjorde för Röda Korset i Stockholm under sommaren 2017 som praktikant på deras logistikavdelning. Röda Korset i hela Sverige jobbar med returlogistik bl.a genom sina second hand-butiker på två sätt. Det första är just att det är second-hand som i sig är en typ av returlogistik eftersom de säljer produkter vidare som levt klart sitt liv i sitt första hem och som istället hade slängts bort, men tack vare Röda Korset (och andra liknande koncept med second-hand) får de chans till nytt liv i ett annat hem. Det andra sättet är att de textilier som inte kan säljas i butiken säljs till återvinning istället.

4.1 Mätprojektet

För att förstå vad som skulle göras under sommaren och för projektet som jag var delaktig i fick jag delta i ett möte med de två projektledarna där vi diskuterade vad de redan visste och vad de önskade få veta samt "brainstormade" om hur önskvärda värden skulle kunna tas fram. När jag så fått en bild av detta fick jag praktisera i en av Röda Korsets butiker under en dag för att få en bild av hur det dagliga jobbet såg ut. Detta var väldigt nyttigt för mig när jag sedan skulle göra upp ett schema för hur mätningen kunde gå till. I teorin skulle ett schema kunna användas för alla butiker men det skulle sedan visa sig i praktiken att det inte fungerade och schemat fick revideras. Detta resulterade i tre olika scheman som i "slutsiffrorna" var jämförbara men gav mer eller mindre detaljerad information. För att göra de olika scheman förståeliga och ge volontärerna en bild av hur det hela var tänkt att fungera skrev jag även en instruktion samt ritade upp ett flödesschema. Erfarenheten blev att flödesschemat uppskattades mer än den textade instruktionen.

En vecka spenderades i tre av de butiker som detta utfördes i och två butiker valde att själva utföra mätningen. Efter veckan i varje butik och insamlandet av siffror i schemana sammanställdes dessa i tabeller och grafer för att göra det hela överskådligt samt analyserades. Även en utvärdering av hur mätningen fungerat gjordes efter varje butik för att kunna vidareutveckla metoden och få en bild av den problematik som kan uppstå.

4.2 Scheman

Det första schemat som utvecklades var också det schemat som visades sig fungera bäst i tre av fem butiker, se tabell 1. Det togs fram teoretiskt först och testades sedan i butik 1 och fungerade bra så användes därför vidare i tre av de fem deltagande butikerna. Den första butiken fick in gåvor från privatpersoner, en “första hands-butik” samt från hotell och vandrarhem (sådant som blivit kvarglömt och inte frågat efter). Kolumnen “Totalt/kategori” är intressant för genom den informationen kan man räkna ut procenten vilken kan användas för att jämföra de olika butikerna med varandra för att se om något verkar avvika väldigt mycket. Upptäcker man en sådan avvikelse kan man analysera den och se om det beror på något mätfel, oväntad omständighet just den veckan eller om det är något i arbetssättet/skicket på gåvorna som inlämnas som det beror på. Nedan presenteras schema nummer ett:

Tabell 1: Schema 1 som togs fram teoretiskt och testades praktiskt i första butiken, användes i tre butiker totalt.

Schema 1		Privata gåvor		Butik	Hotell		Återvinning	
v.	Liten	Mellan	Stor			Direkt	Från butik	Släng
Måndag								
Tisdag								
Onsdag								
Torsdag								
Fredag								
Lördag								
Söndag								
TOTALT								
Totalt av varje kategori								

Eftersom ovan schema inte fungerade för två av butikerna uppgjordes varsitt eget schema för dem i samråd när projektet introducerades, se tabell 2 och 3. De förklarade hur just deras verksamhet fungerade i butiken och vad som var möjligt för dem att genomföra och inte. I den ena av dessa butiker, se tabell 2, hanterades stora mängder och de textilier som togs emot kom enbart från privatpersoner, därför togs kategorierna “hotell” och “butik” bort. De kläder

som man fick in skickades enbart till återvinning, ingenting slängdes, därför togs “släng”-kategorin bort. När något skickades till återvinning var det ett beslut som togs direkt vid sorteringen. Ingenting togs från butiken för återvinning. Istället sänkte man priset på plagget eller textilien tills det blev sålt. Av den anledningen kunde kategorin “återvinning från butik” tas bort. Under veckan som projektet pågick så vägde man därför varje dag det som donerades till butiken och det som skickades till återvinning.

Tabell 2: Schema 2 som togs fram i en av butikerna som hade andra förutsättningar för utförandet av mätprojektet.

Schema 2	Privata gåvor	Återvinning
v.		
Måndag		
Tisdag		
Onsdag		
Torsdag		
Fredag		
Lördag		
Söndag		

Den sista butiken var den största av de butiker som ingick i denna mätning, det innebar även att de som jobbade här hade som mest att göra. Av den anledningen behövde schemat för denna butik också revideras, se tabell 3. Precis som i fallet med föregående butik fick denna enbart gåvor från privatpersoner. Vad gäller återvinning så togs inget från butiken, allt som hängdes ut såldes, istället sorterade man bort en del direkt och skickade för återvinning och det som inte var i skick för det slängdes. Eftersom det var många människor som jobbade i denna butik och tempot var högt valde man att anteckna allt för hela veckan på en gång och inte hålla reda på vilka dagar som textilien eller klädesplagget kommit in.

Tabell 3: Togs fram i den sista av butikerna som även var den största där förutsättningarna inte såg ut som i de övriga.

Schema 3	Privata gåvor	Återvinning	
		Direkt	Släng
v.			

4.3 Sammanställningar

Efter att varje butik har genomfört mätningarna under en vecka sammanställdes resultatet i tabeller och diagram för överskådlighet och jämförbarhet. Även en utvärdering gjordes för varje butik för att se var man kunde förbättra tillvägagångssättet inför kommande mätningar i andra butiker. De scheman som användes, och som beskrivits ovan i tabeller 1-3, var olika och gav inte lika mycket detaljerad information, av den anledningen kunde man inte jämföra alla parametrar av den insamlade informationen. Det var dock möjligt att jämföra den totala sammanställningen för hela veckan och totalt för varje kategori. Eftersom butikerna var av olika storlek kunde man inte se till antal kilo som lämnats in och skickats iväg eftersom det då hade gett en väldigt orättvis bild av det hela. Istället jämfördes den procent som kunnat räknas fram och som visade hur mycket procent av det som lämnats in skickades iväg till återvinning direkt, togs tillbaka från butiken och skickades till återvinning eller slängdes.

Det här projektet utfördes under sommaren och det kan argumenteras om det är en representativ tidpunkt för butikerna. Det kan antingen innebära att de får in mycket mer än vanligt för att människor har tid på semestern att rensa hemma, men det kan också innebära att de får in mycket mindre än vanligt på grund av att människor är bortresta.

Butiksföreståndaren fick därför svara på om resultatet som mätts upp var representativt för en "normal-vecka" eller om det på något sätt avvek från hur det vanligtvis var. Eftersom ingen mätning utförts tidigare fick föreståndaren "gå på känsla" och tidigare erfarenhet av hur mycket på ett ungefär man brukar få in. I de fem butiker som deltagit, ansågs värdena vara representativa för perioden.

Eftersom mätningen enbart utfördes i fem butiker kan ingen slutsats dras om vad resultaten visar generellt för Röda Korsets second-hand butiker, utom för just de fem som deltagit. Det här projektet kan ses som en "pilotstudie" inför kommande mätningar i andra butiker, ett test för att komma fram till vilket typ av schema som kan användas för att i framtida studier komma fram till ett representativt resultat för alla butiker.

Den jämförelse som går att göra visar hur mycket i procent av inkomna gåvor som kan säljas vidare och hur mycket som måste skickas till återvinning. Man kan tänka sig att kvaliteten på

textilierna och kläderna spelar roll i om man får ett “bra” resultat eller inte och det i sin tur kan spegla människors syn på second hand-verksamheten, tycker man att det är värt att lämna in “fina” plagg eller inte? Man kan också fråga sig om de som sorterar i butiken har sorterat för hårt eller inte?

4.5 Analys

Röda Korsets second hand-butiker fungerar enligt processen i fyra steg som Bloomberg, Lemay och Hanna (2002) beskriver. Steg 1 var att materialet samlas in, i Röda Korsets fall innebär det att människor kommer in till butiken med sin donation av kläder och textilier. Steg 2 går ut på att det donerade materialet sorteras, detta görs i lokaler bakom själva butiken, där bestäms vad som skall säljas och vad som ska skickas till återvinning. I steg 3 processas textilien eller kläderna, i second hand-butiken betyder det att plaggen antingen tvättas om det behövs, stryks eller lagas. Steg 4 som är “remanufactoring” innebär omarbetning av materialet, detta betyder för Röda Korsets del att medarbetarna ibland syr om det donerade materialet till något annat och på så sätt skapar en ny produkt. Det är precis vad Partridge (2011) menar med sitt påstående att man måste vara kreativ med synsättet och fundera på vad man kan utveckla materialet till.

De tre butiker i mätningen med minst procentuell försäljning var de butiker som inte hade något samarbete med “förstahands-butiker” utan enbart förlitade sig på privatpersoner. Sandberg, Pal och Hemilä (2018) menar att om second-hand butiker får in donationer från “förstahands-butiker” är dessa i bättre skick och kräver mindre jobb än de som lämnas in från privatpersoner (och kan dessutom säljas till ett högre pris). En fråga som kan ställas är om resultatet berott på att butikerna med bäst försäljningssiffror hade det på grund av sitt samarbete och på så sätt fick in textilier och kläder med bättre kvalitet än de butiker som inte hade detta samarbete?

5. DISKUSSION

Källorna som jag har använt mig av i min teoretiska del är litteratur skriven av bl.a professorer och publicerade av kända förlag alternativt granskade av universitet, artiklar hittade via internetsökningar samt webb-sidor. Mina källor är relevanta för ämnet men det hade gett större kredibilitet till mitt examensarbete om dessa hade varit fler än vad som har använts.

Vad gäller de böcker som använts anser jag dess trovärdighet vara hög och detta baseras på just det faktum som nämnts att de är skrivna av professorer och publicerade av kända förlag. Jag får anta att verk som utgivits på detta vis har genomgått någon form utav granskning och godkänts därigenom. Såklart kan och bör man förhålla sig kritisk till dessa ändå eftersom de skrivits för ett antal år sedan och forskningen inom området rör sig hela tiden framåt. Dock anser jag dess pålitlighet fortfarande vara gällande eftersom många källor skrivna vid olika tillfällen har ett visst stöd för varandra.

När det kommer till de artiklar som studerats menar jag att deras kredibilitet är bra eftersom dessa är skrivna av forskare inom ämnet och deras kunskaper torde te sig höga. Dock finns viss form av skepsis riktad mot artikeln publicerad i Dagens Nyheter. Trots att tidningen i sig självt tillhör de "bättre" är inte allt som publiceras där helt hundra procent korrekt och skribenten till denna artikel har haft som mål att hitta kritik mot textilåtervinning. Jag har valt att redovisa dess innehåll och synsätt för att ge läsaren av mitt arbete en inblick i den kritik som riktas mot det ämne jag skriver om och på så sätt hoppas jag höja min egen trovärdighet.

Vad gäller webb-sidan varifrån information har inhämtats anser jag dess pålitlighet vara hög, detta trots att de såklart enbart kommer att publicera information som stödjer deras verksamhet. Anledningen till att jag valde SOEX som informationskälla var genom att jag varit i kontakt med den tidigare tack vare att de var leverantör till Röda Korset samt H&M för textilåtervinning.

Man bör som läsare av detta arbete förhålla sig kritiskt till mina källor och mig själv som skribent eftersom den information som jag presenterar här är tolkad av mig själv som lekman inom ämnet.

5.1 Studiens reliabilitet och validitet

Min studie som resulterat i olika scheman som kan användas av Röda Korset för att mäta flödet av textilier i sina second-hand butiker utfördes efter bästa förmåga. Jag skulle vilja påstå att den hade hög validitet och reliabilitet. Validiteten är hög eftersom det som mättes var det som efterfrågats. Hur mycket textilier tas emot i butikerna varje vecka och i vilken typ av storlek lämnas de in/dag samt i vilken form lämnar de butiken? Reliabiliteten i det hela kan diskuteras eftersom de scheman som använts var framtagna av mig själv efter mina erfarenheter i de olika butikerna. Men eftersom de siffror som presenterats låg inom det rimliga området så anser jag att dessa var representativa för varje enskild butik. Det kan diskuteras huruvida sommaren bäst representerar en butiks "vardag" eller inte. Med det menar jag att å ena sidan kan sommaren innebära ökad aktivitet för att många har semester och möjlighet att besöka butiken samt, i detta fall, "rensa ut garderoberna" och ta med sig textilier till butiken. Men det kan å andra sidan också innebära minskad aktivitet på grund av nämnda semester. Istället för att vara hemma och gå i butiker har kunderna rest bort. Av dessa två synvinklar kan man fundera över studiens reliabilitet. Dock kan validiteten ha påverkats positivt om det senare resonemanget skulle vara det rådande. Det innebar i sådant fall att volontärerna som jobbade i butiken hade större möjlighet att sätta sig in i projektet att mäta flödet av textilier och utformning av schemat än vad de hade haft om det varit "vardag".

5.2 Framtida examensarbeten

Framtida examensarbeten inom returlogistik skulle kunna reda ut vilket transportsätt som är mest miljövänligt att använda sig utav när butiker eller andra företag skall transportera sin återvinning till återvinningscentraler. Man skulle även kunna se över frågan om det skulle löna sig att starta upp en textilåtervinningscentral närmare än den som finns i Tyskland. Om man vill göra ett arbete liknande det jag har gjort skulle en jämförelse mellan olika välgörenhetsorganisationer som driver second-hand butiker vara intressant, se hur de jobbar

med att ta hand om det som inte går att sälja i butikerna. Det hade även varit roligt om någon framtida student kontaktade Röda Korset igen och följde upp detta projekt för att se vilket resultat som nåtts i andra butiker när detta drevs vidare efter att jag hade lämnat.

6. SLUTSATS

Syftet med det här arbetet var att ta fram ett eller flera scheman för att kunna räkna ut hur mycket textilier som flödar genom Röda Korsets second hand-butiker samt få en djupare förståelse för returlogistik och hur detta används i praktiken i Röda Korsets verksamhet.

Röda Korsets arbete med returlogistik genom sina second hand-butiker bidrar till ekonomisk vinning för de själva som organisation. De har inga direkta utgifter för de kläder och textilier som donerats till butiken (även om de såklart har indirekta utgifter för lokaler och till viss del personal även om majoriteten är volontärer etc). Tack vare arbetet med second-hand försäljning bidrar Röda Korset till att förlänga textiliers livslängd och genom det sparar de på miljön och får in pengar till sin välgörande verksamhet där de kan hjälpa andra människor till ett bättre liv.

Röda Korsets butiker finns på de flesta platser i Sverige och är för majoriteten av befolkningen lätta att ta sig till för att lämna in sina kläder och textilier. På så vis har de gjort sig tillgängliga och underlättar för människor att donera istället för att slänga i soporna. Tack vare samarbetet med en återvinningscentral kan de kläder och textilier som inte går att sälja få genomgå ännu en sorteringsprocess för att se om de går att sälja på en annan marknad eller om materialet återvinns för att gå till tillverkningen av nya textilier eller om de får användas som trasor t.ex. på fartygen för oljespill, där de sedan bränns upp om fartyget har en incinerator ombord eller förs i land till en återvinningsstation som hanterar olja.

Genom sina second hand-butiker bidrar Röda Korset till målet med *zero waste* och *closed loop*. Men för att det ska kunna fungera måste människor vara villiga att istället för att slänga sina använda kläder och textilier i soporna, samla ihop det och lämna in det till deras second-hand butiker. Även butiker som säljer nytillverkade kläder och textilier kan ta sitt ansvar för miljön genom att lämna de osäljbara textilierna och kläder till second hand-butiker och återvinning. Ju fler som ansluter sig till det förhållningssättet och tankebanor desto större inflytande får man då gentemot designteam som i allt större utsträckning kommer att ge det som kunden vill ha; material som går att återvinna i sin helhet och bidra till *zero waste*. Ju

mer material som kan återvinnas desto mindre material kommer att produceras och då sparas det på naturresurser.

Trots kritiken som framförts mot återvinning av textilier anser jag personligen att så länge det inte finns ett bättre alternativ till hands bör man totalt sett minska sin konsumtion av kläder och textilier, men de som man köper och använder bör, när de är uttjänta hos en konsument, få chansen genom second-hand butiker få börja om på nytt hos nästa. När de tillslut är så utnötta att de inte längre går att använda till ändamålet bör de återvinnas för att bli till nytt material som kan användas till nya produkter. På så sätt borde det till slut löna sig ur ett miljömässigt synsätt även om produktions förloppet fortsätter att snurra.

Käll- och litteraturförteckning

- Bloomberg, D. J., Lemay, S., & Hanna, J. B. (2002). *Logistics*. New Jersey: Prentice Hall.
- Environment, F. M. (1994). *The closed substance cycle and waste management act*. Hämtat från Linkages: <http://enb.iisd.org/consume/closed.html> den 28 oktober 2018
- Guvå, G., & Hylander, I. (1998). Hämtat 16 november, 2018, from Digitala Vetenskapliga Arkivet: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:643247/FULLTEXT01.pdf>
- Kawulich, B. B. (Maj 2005). *Participant Observation as a Data Collection Method*. Hämtat från Forum: Qualitative Social Research : <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/466/996> den 3 april 2018
- Kärnstrand, M. (den 29 september 2017). Klimatsmartare att inte återvinna kläderna. *Dagens Nyheter*
- Olsson, H., & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen*. Liber.
- Oom do Valle, Patricia, J. M. (2009). *Volume 4/2009 Issue 1*. Hämtat från International Journal of Business Science & Applied Management. den 6 April 2018
- Partridge, A. R. (den 15 juni 2011). *Full Circle: Reverse logistics Keeps Products Green to the End*. Hämtat från Inbound logistics: <http://www.inboundlogistics.com/cms/article/full-circle-reverse-logistics-keeps-products-green-to-the-end/>
- Recycling ABC*. (u.d.). Hämtat från SOEX: <https://www.soex.de/en/knowledge/recycling-abc/> den 28 oktober 2018
- Sandberg, E., Pal, R., & Hemilä, J. (2018). Exploring value creation and appropriation in the reverse clothing supply chain. *The international journal of logistics management* .
- Svensson, P.-G., & Starrin, B. (1996). *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur AB.